

АНОТАЦІЯ

Коцюмбас О. Р. Академічна гімназія у Львові: організація, структура, діяльність (1849-1939). — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 “Історія та археологія” в галузі знань 03 “Гуманітарні науки”. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2021.

У дисертації здійснено комплексний аналіз організаційних засад, структури та функціонування Академічної гімназії у Львові упродовж 1849-1939 років.

Наукова новизна одержаних результатів. Вперше ґрунтовно проаналізовано засади функціонування гімназії в умовах правового законодавства Австро–Угорської монархії та міжвоєнної Польщі; охарактеризовано структуру навчального закладу, його трансформацію з восьмирічної класичної гімназії у чотирирічну гімназію та дворічний ліцей після реформи 1932 р. Досліджено навчально–виховний процес: охарактеризовано навчальні плани і програми, підручники, процедуру вступних і випускних іспитів тощо; проаналізовано національний і соціальний стан учнів гімназії; охарактеризовано керівний і викладацький склад гімназії. З’ясовано виховні засади та правила поведінки у навчальному закладі. Встановлено, що гімназія була заснована в структурі Львівського університету. Деякі викладачі гімназії були викладачами в університеті, випускники гімназії вступали на навчання до університету без іспитів, за умови успішного складання випускних екзаменів у гімназії.

Практичне значення одержаних результатів. Фактологічний матеріал та висновки роботи можуть використовуватися у лекційних курсах з новітньої історії України, історії освіти, при підготовці узагальнюючих праць з історії та педагогіки України, підручників, статей, а також при підготовці викладання спецкурсів для студентів гуманітарних факультетів закладів вищої освіти України.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету і завдання роботи, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, зазначено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі дисертації проаналізовано стан наукової розробки проблеми та її джерельну базу. Огляд опублікованої наукової літератури засвідчив, що тема дисертаційного дослідження не знайшла комплексного та глибокого висвітлення в українській і зарубіжній історіографії. У наявних працях ця тема заторкується лише фрагментарно.

Різноманітні джерельні матеріали, а саме: звіти навчального закладу: “Справозданє директора ц.к. гімназій академічної у Львові”, “Звіти дирекції ц. к. академічної гімназії у Львові”, “Звідомлення державної гімназії з українською мовою навчання у Львові”, “Хроніка львівської академічної гімназії”; архівні документи: обіжники, розпорядження Міністерства віросповідань і освіти, Крайової шкільної ради, Кураторії Львівського шкільного округу, статистичні відомості, звіти про перевірку навчального закладу, матеріали конференцій, рукописні матеріали викладачів, відібрані для підручників; періодичні видання педагогічного змісту та мемуарні джерела С. Шаха І. Макуха, І. Кедрина, М. Дуркота, І. Крип'якевича, Р. Волчука та ін. у цілому дозволяють з науковою неупередженістю підійти до аналізу теми дисертації. Зібраний джерельний матеріал, у поєднанні з осмисленням наявної історичної літератури, дали змогу подати досить детальну характеристику Академічної гімназії у визначених хронологічних рамках. Розглянуто методологічні принципи та підходи, використані в процесі роботи над дослідженням, вжито загальнонаукові та спеціально-історичні методи дослідження.

У другому розділі простежено історичні етапи становлення Академічної гімназії, починаючи від її заснування у 1784 році в структурі Львівського університету. Розглянуто функціонування навчального закладу відповідно до освітнього законодавства Австрії та Австро-Угорщини. Охарактеризовано засади діяльності гімназії та її статус відповідно до “Організаційного нарису гімназій та реальних шкіл Австрії” 1849 р. Зображено вплив освітніх реформ

1860-х рр. на середні школи, вплив Крайової шкільної ради на діяльність навчального закладу. Вивчено місце перебування гімназії, події пов'язані з відкриттям в структурі навчального закладу філії та перенесення гімназії у новозбудований будинок на вул. Л. Сапіги у 1907 р., обумовлене постійно зростаючим контингентом вступників до гімназії. Розглянуто відвідини Академічної гімназії Францом Йосифом I у 1880 році в приміщенні Народного дому.

У розділі висвітлено засади організації навчально–виховного процесу в гімназії відповідно до освітнього законодавства. Розглянуто навчальні плани, програми, методичне забезпечення навчального процесу, зміни, пов'язані з удосконаленням змісту освіти відповідно до потреб часу. Опрацьовано процедуру вступу на навчання до гімназії та особливості здачі випускних іспитів. Охарактеризовано матеріально-технічну базу гімназії: функціонування бібліотеки, навчальних кабінетів, процедуру створення україномовних підручників. Досліджено функціонування в гімназії гуртків: навчально-дослідних, спортивних, пластових, які згуртовували гімназійну молодь відповідно до зацікавлень та здібностей.

Третій розділ роботи присвячений викладацько–учнівському складу гімназії. У ньому здійснено характеристику керівного складу навчального закладу, розглянуто функції та повноваження директора гімназії та управителя філією з 1907 р., проведено аналіз професійних і педагогічних результатів діяльності керівників. Розглянуто процедуру підбору викладачів гімназії, процес складання кваліфікаційних іспитів для отримання посади викладача. Досліджено розмір оплати праці викладачів та директора відповідно до рангу та педагогічного стажу. Встановлено, що викладачам необов'язкових дисциплін заробітну платню нараховували з гімназійного фонду, визначено її розміри. Доведено зростання чисельності викладачів з 22 у 1850/51 навчальному році до 45 у 1913/14 н. р, що зумовлено розширенням навчального закладу і наявністю філії. Проаналізовано педагогічну, методичну та наукову діяльність окремих викладачів (О. Патрицького, О. Савицького, Ю. Целевича, А. Вахнянина, Ю. Романчука, І. Боберського, О. Тисовського), їх працю в процесі підготовки

та видання підручників, методичних матеріалів, розробці навчальних програм, а також їх участь у громадському житті краю. Цінним доповненням до характеристики педагогів стали спогади колишніх учнів — С.Шаха, І.Кедрин-Рудницького, І.Макуха, Р. Волчука.

Досліджено учнівський склад гімназії, його чисельність, динаміку, соціальний, національний склад та релігійну приналежність. З'ясовано, що майже усі учні були вихідцями з Галичини і лише 1–2% з Буковини. Розглянуто труднощі, які виникали у гімназистів у процесі навчання та адаптації до міського життя, оскільки більшість учнів не були львів'янами. Доведено, що в середині ХІХ ст. учнями гімназії здебільшого були діти священників та службовців, а уже на початку ХХ ст. переважали вихідці з селянських, міщанських та вчительських родин. Простежено зростання вартості навчання в гімназії, особливості надання матеріальної допомоги потребуючим учням різними фондами та громадськими організаціями. Досліджено правила поведінки учнів гімназії з акцентом на релігійне та моральне виховання.

У четвертому розділі розглянуто законодавство Польщі у сфері освіти. Простежено компетенції новоствореної Кураторії Львівського шкільного округу та її вплив на середню освіту через візитаторів та інспекторів. Відображено зміни у сфері середньої освіти, котрі розпочались з удосконалення змісту освіти в гімназіях з 1920 р. Впровадження чотирьох видів восьмирічних гімназій, котрі базувалися на вивченні споріднених груп предметів зі трирічним та п'ятирічним структурним поділом, не було достатньо продуманим. Оскільки ініціатори перетворень не врахували недостатню розвиненість мережі початкових шкіл, освіта в яких мала б стати базовою для вступу до гімназії. Після шкільного закону С. Грабського 1924 р. в навчальний план введено обов'язкове вивчення польської мови, літератури, історії і географії Польщі та науки про сучасну Польщу. Згодом Академічну гімназію ввели в уніфіковану освітню систему Польщі, як “Державну гімназію з руською мовою навчання”, перевівши ведення документації навчального закладу на польську мову. До 1930 р. гімназію класифікували як класичну, а після — гуманістичного спрямування без вивчення грецької мови.

Проаналізовано зміни в сфері середньої освіти після шкільного закону 1932 року “Про устрій шкільництва” та поетапну структурну перебудову 8-річної гімназії на 4 – річну та 2 – річний ліцей. Досліджено матеріально-технічну базу гімназії на вул. Сапіги 14 та філії у приміщенні Народного дому, а з 1934 р. у новому приміщенні палацу Семенських–Левицьких на вул. Пекарській 19. Охарактеризовано матеріально-технічну базу гімназії, функціонування в її структурі бібліотеки, навчальних кабінетів, майстерень, спортивного залу.

Комплексно вивчено роль навчально-просвітницьких гуртків в гімназії (мистецького, історичного, географічного, спортивного, драматичного).

Досліджено зміни та особливості навчально-виховного процесу в польський період (заміни навчальних планів, програм, дисциплін), в методиках викладання (впровадження практичних, лабораторних занять, самостійної роботи). Простежено відмінності у підходах до виховного процесу з акцентом на державницькій та національній концепціях. Відображено особливості відзначення видатних дат історичного календаря: вшанування Шевченкових днів, роковин М. Лисенка, М. Шашкевича, бою під Крутами та ін. Простежено особливості організації літнього відпочинку та екскурсій теренами краю упродовж літніх канікул. У цей період важливим елементом стає співпраця батьків з керівництвом гімназії, формування Батьківського гуртка, який надавав посильну матеріальну підтримку в організації харчування, забезпечення одягом, закупівлі шкільного інвентарю. За сприяння батьків організовувались і літні табори у так званих “вакаційних оселях” — у селі Ямна біля Яремча та селі Корчин поблизу Сколе.

П’ятий розділ роботи присвячений викладацько–учнівському наповненню гімназії у міжвоєнний період. У 1930–х роках в закладі працювало близько сорока викладачів, переважно українці. Маючи належну освітню та педагогічну підготовку вони дбали про високий рівень викладання, активно працювали над тим, щоб прищепити учням повагу до загальнолюдських духовних цінностей, виховати в гімназистах громадянську позицію, почуття любові та патріотизму до рідної землі.

Державна гімназія з українською мовою навчання у Львові у міжвоєнні роки творила елітарну частину українського середнього шкільництва. Найкращі науково-педагогічні сили українства: І. Кокорудз, І. Раковський, Я. Гординський, М. Тершаковець, Ю. Рудницький, Ю. Полянський, І. Фіголь, М. Зарицький, Я. Біленький, О. Тисовський, О. Терлецький, І. Крип'якевич, М. Кордуба, С. Томашівський та інші були окрасою професорського складу гімназії.

У 1920–х роках в гімназії навчалося понад 1500 учнів, згодом ця кількість дещо знизилася. У переважній більшості це були греко–католики, тобто українці зі Львова та Галичини. За соціальним походженням найбільше було із родин службовців, селян, священників, купців та промисловців, інженерів і лікарів. Навчання в закладі залишалося платним. У 20–х роках річна оплата становила 110, у 30–х роках — 200 злотих. Відповідно до рішення шкільних властей, учні з бідних родин могли бути частково звільнені від оплати за навчання.

У 1930–х роках в гімназії почало діяти учнівське самоврядування, яке розвивало в студентах почуття обов'язку і відповідальності. Простежено успішність учнів, їхні читацькі уподобання. У гімназії значна увага приділялася музиці і спорту, релігійному і моральному вихованню. На належному рівні було медичне обслуговування, оскільки в штаті був гімназійний лікар, котрий стежив за здоров'ям учнів та викладачів.

Гімназію закінчили Є. Петрушевич, Є. Коновалець, Р. Шухевич, І. Кедрин–Рудницький, Тарас і Петро Франки. Кращі випускники гімназії поповнювали ряди української наукової, культурної і громадсько–політичної інтелігенції.

Академічна гімназія у Львові була кращим українським середнім навчальним закладом, оскільки її популярність та престиж були відомі далеко за межами міста. Її випускники продовжували навчання у вишах не лише Львова, але й інших європейських міст. Підбір та авторитетність викладачів гімназії забезпечував педагогу поважний статус та становлення у суспільстві.

За свідченням Івана Кедрин-Рудницького: “Академічна гімназія у Львові дала своїм вихованцям освіту, яка залишилася їм на ціле життя. Вона робила матуристів дійсно “зрілими до університетських студій”. Давала не тільки книжкову освіту, але й культуру поведінки, виховувала з учнів культурних громадян”.

Ключові слова: Академічна гімназія у Львові, освітнє законодавство, навчальні плани, структура гімназії, організація навчального процесу, виховання, викладачі, учні, гуртки, іспити, навчальні дисципліни.

SUMMARY

Kotsiumbas O.R. Academic gymnasium in Lviv: organization, structure and activity (1849-1939). - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on obtaining of a scientific degree of the Doctor of Philosophy on a specialty 032 “History and Archeology” in the field of knowledge 03 “Humanities”. Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 2021.

The dissertation provides a comprehensive analysis of the organizational principles, structure and functioning of the Academic Gymnasium in Lviv during 1849–1939 years.

Scientific novelty of the obtained results. For the first time the principles of the gymnasium's functioning have been thoroughly analyzed in the conditions of the legal legislation of the Austro-Hungarian monarchy and interwar Poland; the structure of the educational institution, its transformation from an eight-year classical gymnasium into a four-year one and a two-year lyceum after the reform of 1932 have been characterized. The educational process has been studied: curricula and programs, textbooks, the procedure of entrance and final exams, etc .; the national and social condition of gymnasium students has been analyzed; the management and teaching staff of the gymnasium have been characterized. The educational principles and rules of conduct in the educational institution have been clarified. It has been established that the gymnasium was founded within the structure of Lviv University. Some high school teachers were university lecturers at the same time, high school graduates entered the university without exams, provided their successful passing of final examinations at the gymnasium.

The practical significance of the obtained results. All the factual material and conclusions of the work can be used in lecture courses on modern history of Ukraine, history of education, in preparation for generalizing works on history and pedagogy of Ukraine, textbooks, articles, and also in preparation for teaching special courses for students of Humanities of the Ukrainian higher educational institutions.

The introduction substantiates the relevance of the dissertation topic, defines the purpose and objectives of the work, formulates the object and subject of research, indicates the scientific novelty and practical significance of the results.

The first section of the dissertation analyzes the state of scientific development of the problem and its origin. A review of the published scientific literature showed that the topic of the dissertation research was not comprehensively and deeply highlighted in Ukrainian and foreign historiography. In the available sources this topic is touched upon only in fragments.

Different kinds of source materials, such as reports of the educational institution: “Report of the director c.k. of Academic gymnasium in Lviv” (“Справозданє директора ц.к. гимназії академічної у Львові”), “Reports of the directorate c.k. Academic Gymnasium in Lviv ” (“Звіти дирекції ц. к. академічної гімназії у Львові”), “Notification of the State Gymnasium with the Ukrainian language of education in Lviv ” (“Звідомлення державної гімназії з українською мовою навчання у Львові”), “Chronicle of the Lviv Academic Gymnasium (“Хроніка львівської академічної гімназії”) ; archival documents – circulars, orders of the Ministry of Religions and Education, the Local (Крайова) School Council, the Curatorial Board of the Lviv School District, statistical information, reports on the inspection of the school, conference materials, handwritten materials of teachers, selected for textbooks; periodicals of pedagogical content and memoirs of S. Shah, I. Makukh, I. Kedrin, M. Durkot, I. Krypyakevych, R. Volchuk and others. as a whole allow to approach the analysis of the theme of dissertation with scientific impartiality. The collected source material in combination with the comprehension of the available historical literature made it possible to present a rather detailed description of the Academic Gymnasium within certain chronological frameworks. The methodological principles and approaches used in the process of research work have been considered, general scientific and special-historical research methods have been used.

In the second section has been traced the historical stages of the formation of the Academic Gymnasium since its establishment in 1784 within the structure of Lviv University. The functioning of the educational institution has been considered in

accordance with the educational legislation of Austria and Austria-Hungary. The principles of the gymnasium's activity and its status have been described in accordance with the "Organizational Essay on Gymnasiums and Real Schools of Austria" of 1849. It has been characterized the influence of the educational reforms of the 1860s on the secondary schools, as well as the Local (Крайова) School Council on the activities of the educational institution. Not only the location of the gymnasium has been studied, but also the events related to the opening of a branch in the structure of the educational institution and the transfer of the gymnasium to a newly built building on L. Sapiga street in 1907, due to the ever-growing contingent of high school entrants. Furthermore, it has been considered the visit of the Academic Gymnasium in the premises of the People's House by Franz Joseph I in 1880.

The section highlights the principles of organization of the educational process in the gymnasium in accordance with educational legislation. There has been considered the curricula, programs, methodological support of the academic process, changes related to improving the content of education in accordance with the needs of the time. The procedure of admission to the gymnasium has been stated as well as the peculiarities of passing the final exams. The material and technical base of the gymnasium has been characterized - the functioning of the library, classrooms, the procedure for creating Ukrainian-language textbooks. The activity of circles in the gymnasium has been analysed - educational-research, sports, scouts, which united the gymnasium youth in accordance with the interests and abilities.

The third section of the work is devoted to the teaching and student staff of the gymnasium. It describes the management of the educational institution, considers the functions and powers of the director of the gymnasium and the branch manager since 1907, contains an analysis of professional and pedagogical results of the heads. Also the procedure of selection of gymnasium teachers and the process of passing qualification exams for obtaining the position of a teacher have been defined. The amount of remuneration of teachers and principals in accordance with the rank and teaching experience has been studied. It was established that teachers of non-compulsory subjects were paid from the gymnasium fund and the salary was determined. The increase in the number of teachers from 22 in the 1850/51 academic

year to 45 in 1913/14 has been proved, due to the expansion of the educational institution and the existence of a branch. The dissertation has been provided with the data about pedagogical, methodological and scientific activity of individual teachers (O. Patrytskyi, O. Savitskyi, Y. Tselevych, A. Vakhnyanin, Y. Romanchuk, I. Boberskyi, O. Tysovskyi), their work in the process of preparation and publication of textbooks, methodological materials, development of training programs as well as their participation in the public life of the region. The memoirs of the former students - S. Shakh, I. Kedrin-Rudnytskyi, I. Makukh, R. Volchuk became a valuable addition to the description of teachers.

The student composition of the gymnasium, its number, dynamics, social, nationality and religious affiliation have been established. It was found that almost all students were from Galicia and only 1-2% from Bukovyna. The difficulties that high school students faced in the process of learning and adapting to city life have been stated, as majority of the students were not from Lviv.

It is proved that in the middle of the XIX century students of the gymnasium were mostly children of priests and officials, and at the beginning of the XX century students from peasant, bourgeois, and teacher families predominated. The growth of the cost of education in the gymnasium, the peculiarities of providing material assistance to needy students by various foundations and public organizations have been observed and defined. The rules of behavior of the high school students with an emphasis on religious and moral education have been studied.

The fourth section discusses Polish legislation in the field of education. The competencies of the newly established Curatorial Board of the Lviv School District and its impact on secondary education through visitors and inspectors have been traced. The changes in secondary education that began with the improvement of the content of teaching in gymnasiums since 1920 have been reflected, such as the introduction of four types of eight-year gymnasiums based on the study of related groups of subjects with three-year and five-year structural division. However, it was not well thought out. That had happened because the initiators of the transformation did not take into account the insufficient development of the network of primary schools, education in which should have become the basis for admission to the

gymnasium. After S. Grabskyi's school law was adopted in 1924, the curriculum introduced the compulsory study of the Polish language, literature, history and geography and science of modern Poland. Subsequently, the Academic Gymnasium was introduced into the unified educational system of Poland as the "State Gymnasium with Ruthenian language (руська мова) of instruction", translating the documentation of the educational institution into Polish. Until 1930, the gymnasium was classified as classical, and later – humanitarian, without learning Greek.

The changes in the sphere of secondary education after the school law of 1932 "On the structure of schooling" and the gradual structural reorganization of the 8-year gymnasium into a 4-year and a 2-year lyceum have been analyzed. The material and technical basis of the gymnasium (the functioning of the library, classrooms, workshops, gym) on Sapiha street 14 and branches in the People's House have been investigated, as well as in the new premises of the Semenskyi-Levytskyi's Palace on Pekarska street 19 since 1934.

The role of educational groups in the gymnasium (art, history, geography, sports, drama) has been comprehensively studied.

Not only changes and peculiarities of the educational process in the Polish period (alterations in curricula, programs, disciplines), but also in teaching methods (introduction of practical, laboratory classes, independent work) have been studied. It has been observed the changes in approaches to the educational process with an emphasis on state and national concepts like celebrating outstanding dates of the historical calendar (commemoration of Shevchenko's days, anniversaries of M. Lysenko, M. Shashkevych, the battle of Kruty), etc; the organization of summer recreation and excursions in the region during the summer holidays. During this period, the cooperation of parents with the leadership of the gymnasium became an important element, which resulted in the formation of the Parents' Club, that provided all possible material support in the organization of food supply, clothing, purchasing of the school equipment. With the help of parents, summer camps were organized in the so-called "holiday homes" - in the village of Yamna near Yaremche and the village of Korchyn near Skole.

The fifth chapter is devoted to the teaching and student content of the gymnasium in the interwar period. In the 1930s, the gymnasium employed about forty teachers, mostly Ukrainians. With proper educational and pedagogical training, they cared about the high level of teaching, worked actively to instill in students respect to spiritual values, bring up their civil position, a sense of love and patriotism to their motherland.

In the interwar years, the State Gymnasium with Ukrainian language of instruction in Lviv formed an elite part of Ukrainian secondary schooling. The best scientific and pedagogical forces of Ukraine: I. Kokorudz, I. Rakovskyi, J. Hordynskyi, M. Tershakovets, Y. Rudnytskyi, Y. Polyanskyi, I. Figol, M. Zarytskyi, J. Bilenkyi, O. Tysovskyi, O. Terletskyi, I. Krypyakevych, M. Korduba, S. Tomashivskyi and others were the pride of the teaching staff of the gymnasium.

In the 1920s, the gymnasium had more than 1 500 students, but this number has declined somewhat. The vast majority were Greek Catholics, namely Ukrainians from Lviv and Galicia. By social origin, most were from the families of employees, peasants, priests, merchants and industrialists, engineers and doctors. Tuition at the gymnasium remained paid. In the 1920s the annual payment was PLN 110, in the 1930s PLN 200. According to the decision of the school authorities, students from poor families could be partially exempted from tuition fees.

In the 1930s, student self-government began to operate in the gymnasium, which developed in pupils a sense of duty and responsibility. The success of students and their reading preferences have been traced. In the gymnasium much attention was paid to music and sports, religious and moral education. Medical care was at an adequate level because there was a high school doctor within the staff who monitored the health of students and teachers.

E. Petrushevych, E. Konovalets, R. Shukhevych, I. Kedryn-Rudnytskyi, Taras and Petro Franko graduated from the gymnasium. The best representatives of the gymnasium joined the ranks of the Ukrainian scientific, cultural and socio-political intelligentsia.

Academic Gymnasium in Lviv was the best Ukrainian secondary school because its popularity and prestige were known far beyond the city, since graduates continued their studies not only in Lviv, but also in other European cities. The selection of high school teachers provided the lecturer with a respectable status and authority in society.

According to Ivan Kedryn-Rudnytskyi, “The Academic Gymnasium in Lviv gave its pupils an education that stayed with them for all their life. It made high school graduates really “mature for university studies”. It gave not only book education, but also an etiquette of behavior, brought up cultural students”.

Key words: Academic gymnasium in Lviv, educational legislation, curricula, structure of gymnasium, organization of educational process, education, teachers, students, circles, exams, academic disciplines.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Коцюмбас О. Академічна гімназія у Львові: учнівський склад другої половини XIX–XX ст. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету (Гуманітарні науки)*. 2016. Вип. 14. С.40–47.
2. Коцюмбас О. Викладацький склад Академічної гімназії у Львові (друга половина XIX– початок XX ст.). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка . Серія: Історія*. 2017. Вип. 2. Ч.1. С.56–61.
3. Коцюмбас О. Виховний процес в Академічній гімназії Львова на початку XX ст. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія*. 2018. Вип. 2. Ч.2 С. 104–109.
4. Коцюмбас О. Державна гімназія з українською мовою навчання у Львові (1920-1930-ті роки). *Вісник Львівського університету. Серія історична. Спецвипуск: до 75-річчя професора Костянтина Кондратюка*. 2019. С. 436–446.
5. Коцюмбас О. Академічна гімназія у Львові в контексті австрійського шкільного законодавства 1849-1909 рр. *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету*. 2020. Вип. 21. С. 305–316.
6. Кондратюк К., Коцюмбас О. Академічна гімназія у Львові: 1849–1914 роки. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича*. Львів, 2020. Вип. 33. С. 50–68. особистий внесок дисертанта становить 50% (полягає у зборі та опрацюванні матеріалу, написанні тексту про окремі аспекти діяльності гімназії).

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав:

7. Kotsiumbas O. Academic gymnasium in Lviv: structure, teaching staff and students in the second half of the nineteenth and early twentieth centuries. *European Science Journal*, 2017. No 12 (28). Part 3. S. 22 – 26.

8. Kotsiumbas O. Educational processes in the state gymnasium with Ukrainian language of study in Lviv (1920-1930). *Evropský filozofický a historický diskurz*. Praha. 2020. No. 6. S. 14–21.

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Коцюмбас О. Необов'язкові дисципліни та міждисциплінарні зв'язки в освітній практиці Академічної гімназії у Львові на початку ХХ ст. *Матеріали Міжнародної науково–практичної конференції “VI Міжнародні гуманітарні читання”*. Київ. 2017. С. 81–84.

10. Коцюмбас О. Львівська академічна гімназія під час Першої світової війни. *Гуманітарний корпус: збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії*. Вінниця: “Нілан–ЛТД”. 2018. Вип. 17. С. 75–79.

11. Коцюмбас О. Національний та соціальний склад учнів академічної гімназії у Львові кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Соціальна історія України та країн світу: матеріали ХVІІ Міжнародної конференції студентів, аспірантів та молодих учених “Шевченківська весна — 2019: Історія”*. Київ, 2019. С. 192–195.

12. Коцюмбас О. Виховні процеси в Українській академічній гімназії Львова (20–30–ті роки ХХ ст.) *Гуманітарний корпус: збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії*. Вінниця: “Твори”. 2020. Вип. 31. С.92–94.

13. Коцюмбас О. Гімнастика в навчальній практиці Академічної гімназії у Львові (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.). *Українська тіловиховна традиція. Львів: Наукове товариство імені Шевченка. Комісія тіловиховання і спорту імені Івана Боберського. Центр незалежних історичних студій, 2020. Вип.1. С.40–51.*